

2024/435

1.2.2024.

ODLUKA VIJEĆA (EU) 2024/435

od 29. siječnja 2024.

o stajalištu koje treba zauzeti u ime Europske unije u okviru Zajedničkog odbora CETA-e osnovanog Sveobuhvatnim gospodarskim i trgovinskim sporazumom (CETA) između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane, u pogledu tumačenja njegova članka 8.10., Priloga 8.-A, članka 8.9. i članka 8.39. u skladu s njegovim člankom 26.1. stavkom 5. točkom (e)

VIJEĆE EUROPSKE UNIJE,

uzimajući u obzir Ugovor o funkcioniranju Europske unije, a posebno njegov članak 207. stavak 4. prvi podstavak u vezi s člankom 218. stavkom 9.,

uzimajući u obzir prijedlog Europske komisije,

budući da:

- (1) Odlukom Vijeća (EU) 2017/37 ⁽¹⁾ propisuje se potpisivanje, u ime Europske unije, Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA) između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane ⁽²⁾ („Sporazum”). Sporazum je potpisan 30. listopada 2016.
- (2) Odlukom Vijeća (EU) 2017/38 ⁽³⁾ propisuje se privremena primjena dijelova Sporazuma. Sporazum se privremeno primjenjuje od 21. rujna 2017.
- (3) U skladu s člankom 26.1. stavkom 5. točkom (e) Sporazuma Zajednički odbor CETA-e ima ovlast za tumačenje odredaba Sporazuma koje su obvezujuće za sudove uspostavljene u skladu s odjeljkom F osmog poglavlja (Rješavanje ulagačkih sporova između ulagatelja i država) i dvadeset devetim poglavljem (Rješavanje sporova) Sporazuma.
- (4) U skladu s člankom 10. stavkom 3. Poslovnika priloženog Odluci Vijeća (EU) 2018/1062 ⁽⁴⁾, Zajednički odbor CETA-e ima ovlast za donošenje tumačenja Sporazuma.
- (5) Zajednički odbor CETA-e pisanim postupkom treba donijeti tumačenje članka 8.10., Priloga 8.-A, članka 8.9. i članka 8.39. Sporazuma.
- (6) Stoga je primjereno utvrditi stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Zajedničkog odbora CETA-e na temelju priloženog nacrtu tumačenja Zajedničkog odbora CETA-e jer se njime pojašnjavaju članak 8.10., Prilog 8.-A, članak 8.9. i članak 8.39. Sporazuma,

⁽¹⁾ Odluka Vijeća (EU) 2017/37 od 28. listopada 2016. o potpisivanju, u ime Europske unije, Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA) između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane (SL L 11, 14.1.2017., str. 1.).

⁽²⁾ SL L 11, 14.1.2017., str. 23.

⁽³⁾ Odluka Vijeća (EU) 2017/38 od 28. listopada 2016. o privremenoj primjeni Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA) između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane (SL L 11, 14.1.2017., str. 1080.).

⁽⁴⁾ Odluka Vijeća (EU) 2018/1062 od 16. srpnja 2018. o stajalištu koje treba zauzeti, u ime Europske unije, u okviru Zajedničkog odbora CETA-e osnovanog Sveobuhvatnim gospodarskim i trgovinskim sporazumom između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane, u pogledu donošenja poslovnika Zajedničkog odbora CETA-e i specijaliziranih odbora (SL L 190, 27.7.2018., str. 13.).

DONIJELO JE OVU ODLUKU:

Članak 1.

Stajalište koje treba zauzeti u ime Unije u okviru Zajedničkog odbora CETA-e u pogledu donošenja tumačenja članka 8.10., Priloga 8.-A, članka 8.9. i članka 8.39. Sporazuma, u skladu s njegovim člankom 26.1. stavkom 5. točkom (e), temelji se na nacrtu tumačenja Zajedničkog odbora CETA-e priloženom ovoj Odluci.

Članak 2.

Nakon njegova donošenja, tumačenje iz članka 1. objavljuje se u *Službenom listu Europske unije*.

Članak 3.

Ova Odluka stupa na snagu na dan donošenja.

Sastavljeno u Bruxellesu 29. siječnja 2024.

Za Vijeće
Predsjednica
H. LAHBIB

Nacrt

TUMAČENJE br. .../2024 ZAJEDNIČKOG ODBORA CETA-e

od ...

članka 8.10., Priloga 8.-A, članka 8.9. i članka 8.39. Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA)

ZAJEDNIČKI ODBOR CETA-e,

uzimajući u obzir članak 26.1. stavak 5. točku (e) Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA) između Kanade, s jedne strane, i Europske unije i njezinih država članica, s druge strane ⁽¹⁾ („Sporazum“), potpisan u Bruxellesu 30. listopada 2016.,

podsjećajući na zajednički dogovor iz odjeljka 6. Zajedničkog instrumenta za tumačenje Sveobuhvatnoga gospodarskog i trgovinskog sporazuma (CETA) između Kanade i Europske unije i njezinih država članica ⁽²⁾,

kako bi se dodatno razjasnile namjere stranaka u okviru osmog poglavlja (Ulaganja), u pogledu određenih elemenata članka 8.10. (Tretman ulagatelja i obuhvaćenih ulaganja) i Priloga 8.-A (Izvlaštenje), članka 8.9. (Uлагаčke i regulatorne mjere) i članka 8.39. (Konačni pravorijek) Sporazuma,

DONIO JE SLJEDEĆE TUMAČENJE:

1. Pošteno i pravično postupanje

Podrazumijeva se da se obveza poštenog i pravičnog postupanja u članku 8.10. Sporazuma tumači kako slijedi:

- (a) popis elemenata iz članka 8.10. stavka 2. iscrpan je;
- (b) zahtjev u vezi s uskraćivanjem pravne zaštite u skladu s člankom 8.10. stavkom 2. točkom (a) nalaže prethodno iscrpljivanje lokalnih pravnih sredstava, osim ako nema razumno raspoloživih lokalnih pravnih sredstava za pružanje učinkovite pravne zaštite ili ako lokalna pravna sredstva ne pružaju razumnu mogućnost takve pravne zaštite.

Kad utvrđuje je li riječ o uskraćivanju pravne zaštite, Sud bi trebao uzeti u obzir da on nije žalbeni sud za odluke domaćeg suda i da ne bi trebao preispitivati meritum odluka domaćeg suda;

- (c) do uskraćivanja pravne zaštite i temeljnog kršenja pravičnog postupka u smislu članka 8.10. stavka 2. točaka (a) i (b) dolazi ako postoji flagrantno neprimjereno postupanje u sudskim ili upravnim postupcima, koje ne zadovoljava osnovne međunarodno prihvaćene standarde dobrog sudovanja i pravičnog postupka te koje šokira ili iznenađuje u smislu ispravnosti sudskog postupka, kao što su neutemeljeno odbijanje pristupa sudovima ili pravnom zastupanju, nepružanje mogućnosti za saslušanje, diskriminirajuće postupanje sudova, vidljivo pristrani i korumpirani suci, ili potpuni ili neopravdani nedostatak transparentnosti u postupku, kao što je nedostavljanje obavijesti o postupku ili obrazložena odluka;
- (d) mjera je očito arbitrarna u smislu članka 8.10. stavka 2. točke (c) ako je jasno da mjera nije racionalno povezana s legitimnim ciljem politike, primjerice ako se mjera temelji na predrasudama ili pristranosti, a ne na razlozima ili činjenicama;
- (e) mjera ili niz mjera predstavlja „ciljanu diskriminaciju na očito nepravednoj osnovi, kao što su spol, rasa ili vjersko uvjerenje“ u smislu članka 8.10. stavka 2. točke (d) ako se mjerom ili nizom mjera različito postupaju prema ulagatelju na temelju nezakonitih razloga kao što su spol, rasa ili vjerska uvjerenja. Članak 8.10. stavak 2. točka (d) ne tumači se kao da sprečava stranke da pružaju povlašteni tretman radi promicanja rodne ravnopravnosti ili rasne jednakosti ili da na drugi način nastoje riješiti problem nedovoljne zastupljenosti skupina u nepovoljnom socioekonomskom položaju;

⁽¹⁾ SL EU L 11, 14.1.2017., str. 23.

⁽²⁾ SL EU L 11, 14.1.2017., str. 3.

- (f) da bi mjera ili niz mjera predstavljali „zlostavljanje ulagatelja, kao što je prisila, prinuda i uznemiravanje” u smislu članka 8.10. stavka 2. točke (e), mora se utvrditi da je stranka počinila ozbiljan propust. Relevantni čimbenici za takvo utvrđivanje mogu uključivati štetu ili prijetnju štete ulagatelju, primjerice može se razmotriti je li riječ o ponavljajućim i kontinuiranim slučajevima navodnog uznemiravanja ili prisile, i koji su bili razlozi za postupanje stranke, primjerice jesu li tijela djelovala u okviru svojih ovlasti ili je li došlo do zlouporabe ovlasti;
- (g) u skladu s člankom 8.10. stavkom 4. obećanja dana ulagatelju mogu se uzeti u obzir samo u mjeri u kojoj su relevantna kao čimbenik za utvrđivanje kršenja poštenog i pravičnog postupanja u smislu članka 8.10. stavka 2. Iz obećanja ne mogu proizaći opravdana očekivanja ako se razborit i upućen ulagatelj pri ulaganju ne bi opravdano oslonio na obećanja, posebno zato što obećanja nisu bila dovoljno konkretna i nedvosmislena te nisu imala potreban stupanj formalnosti, primjerice jer ih nadležno tijelo stranke nije dostavilo u pisanom obliku.

2. Neizravno izvlaštenje

- (a) Podrazumijeva se da do neizravnog izvlaštenja može doći samo ako je ulagatelju radikalno uskraćena uporaba, uživanje i raspolaganje vlastitim ulaganjem, kao da su prava povezana s ulaganjem prestala postojati.
- (b) Kad se ocjenjuje „trajanje mjere ili niza mjera” u smislu točke 2. podtočke (b) Priloga 8.-A Sporazumu, trebalo bi razmotriti je li zadiranje u pravo vlasništva privremeno, u kojem slučaju nije izgledno da će činiti neizravno izvlaštenje, ili trajno, iako sama činjenica da je mjera trajna ne znači je došlo do neizravnog izvlaštenja.
- (c) „Različita razumna očekivanja podržana ulaganjima” iz točke 2. podtočke (c) Priloga 8.-A Sporazumu odnose se na očekivanja koja je razborit i upućen ulagatelj mogao razumno steći i na koja se oslanjao pri ulaganju. Podrazumijeva se da procjena razumnosti očekivanja ulagatelja koja su podržana ulaganjima ovisi o, u mjeri u kojoj je to relevantno, čimbenicima kao što su pitanje je li dotična stranka ulagatelju pružila obvezujuća pisana jamstva, o prirodi i području primjene državnih propisa ili o mogućnosti za donošenje državnih propisa u relevantnom sektoru.
- (d) Učinak mjere ili niza mjera čini se „očito pretjeranim” u smislu točke 3. Priloga 8.-A Sporazumu ako je jasno i očito pretjeran s obzirom na predviđene ciljeve politike.
- (e) Podrazumijeva se da mjere stranke koje su osmišljene i primjenjuju se s ciljem zaštite legitimnih ciljeva javne dobrobiti iz točke 3. Priloga 8.-A Sporazumu uključuju mjere poduzete za suzbijanje klimatskih promjena ili za suočavanje s njihovim sadašnjim ili budućim posljedicama. Takve mjere ne čine neizravno izvlaštenje, osim ako je njihov učinak očito pretjeran s obzirom na predviđene ciljeve politike.

3. Klimatske promjene

- (a) Stranke potvrđuju svoje pravo na reguliranje na svojem državnom području radi ostvarivanja legitimnih ciljeva politike za zaštitu okoliša kako je utvrđeno u članku 8.9. stavku 1. Sporazuma, među ostalim poduzimanjem mjera za ublažavanje ili suzbijanje klimatskih promjena ili za suočavanje s njihovim sadašnjim ili budućim posljedicama.
- (b) Pri tumačenju odredaba osmog poglavlja (Ulaganja) Sporazuma Sud uzima u obzir obveze stranaka u okviru multilateralnih sporazuma u području okoliša, uključujući Pariški sporazum, potpisan u Parizu 12. prosinca 2015. ⁽³⁾ Konkretno, prava i obveze stranaka u okviru osmog poglavlja (Ulaganja) Sporazuma trebalo bi tumačiti na način kojim se podupire sposobnost stranaka da ispune svoje obveze smanjenja emisija stakleničkih plinova donošenjem ili zadržavanjem mjera osmišljenih i primijenjenih za ublažavanje i suzbijanje klimatskih promjena ili suočavanje s njihovim sadašnjim ili budućim posljedicama.

⁽³⁾ SL EU L 282, 19.10.2016., str. 4.

4. Zaštita bitnih interesa sigurnosti

Stranke ponovno potvrđuju da se, u skladu s člankom 28.6. Sporazuma, ništa u Sporazumu ne tumači kao da sprečava stranku da poduzme mjeru koju smatra potrebnom za zaštitu svojih bitnih interesa sigurnosti u vrijeme rata ili drugog izvanrednog stanja u međunarodnim odnosima, uključujući mjere koje utječu na ulagatelje ili njihova ulaganja.

5. Zaštita temeljnih prava

Podrazumijeva se da pravo stranaka na reguliranje radi ostvarivanja legitimnih ciljeva politike, kako je navedeno u članku 8.9. stavku 1. Sporazuma, uključuje mjere poduzete za zaštitu temeljnih prava iz Opće deklaraciji o ljudskim pravima, donesene u Parizu 10. prosinca 1948.

6. Izračun novčane odštete koja proizlazi iz zahtjeva ulagatelja

(a) Podrazumijeva se da novčana odšteta iz članka 8.39. stavka 3. Sporazuma:

- i. ne smije biti veća od gubitka ili štete koju je pretrpio ulagatelj ili, ako je to primjenjivo, poduzeće s lokalnim poslovnim nastanom, kako je procijenjen/procijenjena na datum kršenja;
- ii. odražava samo gubitak ili štetu koji su nastali zbog ili proizlaze iz kršenja; i
- iii. utvrđuje se s razmjernom sigurnošću i ne smije biti spekulativna ili hipotetska.

(b) Sud izračunava novčanu odštetu samo na temelju podnesaka stranaka u sporu te, ako je to primjenjivo, razmatra:

- i. sukrivnju, bilo namjernu ili zbog nepažnje;
- ii. propust da se umanj ili spriječi šteta;
- iii. prethodnu odštetu ili naknadu primljenu za isti gubitak, uključujući naknadu primljenu u okviru domaćeg sustava naknade štete; ili
- iv. povrat imovine ili stavljanje izvan snage ili izmjena mjere.

Sastavljeno u ..., ...

*Za Zajednički odbor CETA-e
Supredsjednici*